

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 4 kwietnia 2024 r. na posiedzeniu
w sprawie **A. N.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2023 ., sygn. akt IV Ka
1820/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 21 sierpnia 2023 r., sygn.
akt II K 30/22 i przekazujący sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 1 k.p.k. w zw. z art. 539a § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**oddalić skargę i obciążyć oskarżonego kosztami sądowymi
postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

A. N. został oskarżony o to, że: „w dniu [...] 2019 roku w Ś., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził S. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o wartości 1724 zł po uprzednim wprowadzeniu w błąd co do zamiaru zapłaty za noclegi w pokoju gościnnym w domu przy ul. [...] w Ś.”, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2023 r., sygn. akt II K 30/22, Sąd Rejonowy w Świnoujściu uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Orzeczenie to zaskarżone zostało w całości apelacją prokuratora wywiedzioną na niekorzyść oskarżonego, w której zarzucono:

- obrazę przepisu postępowania, tj. art. 167 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. poprzez nienależyte kierowanie rozprawą oraz nieczuwanie nad jej prawidłowym przebiegiem, mające wyraz w zaniechaniu przeprowadzenia z urzędu koniecznych dowodów tj. w zakresie sprawdzenia autentyczności zapisu przedłożonej w toku rozprawy umowy o roboty budowlane oraz w zakresie ustalenia przedmiotu i zakresu postępowania cywilnego toczącego się pomiędzy oskarżonym a firmą [AAA], co z kolei uniemożliwiło wyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz okoliczności popełnienia przestępstwa, co miało wpływ bez wątpienia na treść orzeczenia,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść polegający na uznaniu, że dowody zgromadzone i ujawnione w toku postępowania karnego nie pozwalają w sposób niebudzący wątpliwości na przypisanie oskarżonemu winy i sprawstwa z art. 286 § 1 k.k., co z kolei doprowadziło do uniewinnienia A. N. od zarzucanego mu czynu, przy czym dowody zgromadzone i ujawnione w niniejszej sprawie takie jak spójne i konsekwentne zeznania S. B. co do oświadczeń, deklaracji składanych przez oskarżonego w momencie zawierania umowy najmu, deklaracji i zobowiązań oskarżonego składanych pokrzywdzonemu, kiedy to upominał się o zapłatę, czasu i momentu wystawienia, okoliczności wystawienia rachunku na dane firmy [AAA], zaniechanie przekazania rachunku do wskazanej firmy i informacji uzyskanej od Firmy [AAA] (k.153) o braku zaksięgowania rachunku za wynajem noclegów wystawionego na Dom Gościnny „M.” S. B. oraz o nieodnotowaniu umowy z dnia [...].2023 r. o roboty budowlane z Zakładem [...] M. N., zeznania świadków W. Z., S. C., Ł. F. co do zasad opłaty noclegów przez podwykonawców, spór cywilny toczący się pomiędzy firmą [AAA] a oskarżonym A. N. o niewywiązanie się z umowy i zwrot zaliczki, uprzednia karalność A. N. we wzajemnym powiązaniu, oceniane z wykorzystaniem

wiedzy i doświadczenia życiowego, zasad logicznego rozumowania nieodparcie prowadzą do ustalenia, że A. N. z zamiarem bezpośrednim wprowadził pokrzywdzonego w błąd co do tego, że osobiście, gotówkowo ureguje należności za noclegi nie mając zamiaru wywiązania się z zawartej umowy, czym doprowadził S. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem.

W następstwie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Świnoujściu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na wniesiony środek odwoławczy, obrońca oskarżonego wniósł o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy w Szczecinie, wyrokiem z dnia 4 grudnia 2023 r., sygn. akt IV Ka 1820/23, uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Świnoujściu do ponownego rozpoznania.

Skargę od całości kasatoryjnego wyroku Sądu odwoławczego złożył obrońca oskarżonego, który na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. zarzucił „naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie wyroku w sprawie o sygn. akt II K 30/22 i przekazanie sprawy Sądowi I instancji, podczas gdy przepis ten upoważnia do takiej decyzji tylko wówczas, jeżeli Sąd Odwoławczy ma w istocie pewność – po przeprowadzeniu koniecznego postępowania dowodowego i po dokonaniu oceny wszystkich dowodów łącznie, jak też skontrolowaniu oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji i poczynienie w oparciu o nie ustaleń faktycznych – że wyrok uniewinniający nie może się ostać, a wobec oskarżonego winien zostać wydany wyrok skazujący, co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca, bowiem sąd *ad quem* nie dokonał ustaleń faktycznych na podstawie całokształtu zgromadzonego i ocenionego materiału dowodowego, przy czym w uzasadnieniu wyroku Sąd stwierdził wprost, że Sąd I instancji po dokonaniu wskazanych przez niego czynności winien ustalić czy zgromadzony materiał dowodowy wskazuje na sprawstwo i winę czy też nie – co jednoznacznie świadczy o braku pewności Sądu II instancji w tym zakresie, przy czym w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy

zgromadził pełen materiał dowodowy, który został oceniony zgodnie z zasadami logiki i prawidłowego rozumowania, w toku prawidłowo przeprowadzonego przewodu sądowego, w następstwie czego doszło do wydania sprawiedliwego wyroku”.

Odwołując się do tego zarzutu skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie jako Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz skarżącego A. N. zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

W odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie z uwagi na oczywistą bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W uzasadnieniu skargi trafnie zauważono, przytaczając uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, że uchylenie wyroku uniewinniającego oskarżonego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może mieć miejsce dopiero wówczas, gdy sąd odwoławczy – w wyniku usunięcia stwierdzonych przez siebie uchybień, stanowiących jedną z podstaw odwoławczych, czyli po uzupełnieniu postępowania dowodowego, jeżeli jest to konieczne, a następnie po ocenie całokształtu materiału i dokonaniu prawidłowych ustaleń faktycznych stwierdzi, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu na przeszkodzie stoi zakaz *ne peius*. Wynikający z art. 454 § 1 k.p.k. zakaz skazania w postępowaniu odwoławczym oskarżonego uniewinnionego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest jednym z powodów uzasadniających, stosownie do art. 437 § 2 k.p.k., uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W związku z tym, że skarga na wyrok kasatoryjny może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k., postępowanie skargowe przed Sądem Najwyższym musi ograniczyć się do zbadania czy zaskarżony wyrok zapadł rzeczywiście w związku z zaistnieniem przesłanek, o których mowa w art. 539a § 3

k.p.k. Oznacza to równocześnie, że Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania w tym trybie prawidłowości rozpoznania zarzutów apelacyjnych oraz sposobu procedowania, z wyjątkiem kwestii zaistnienia bezwzględnych przyczyn uchylenia orzeczenia z art. 439 § 1 k.p.k. Ze względu na to obszernie wywody autora skargi związane z oceną dowodów i wynikających z niej wniosków, w kontekście apelacyjnego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, nie mogą mieć znaczenia w postępowaniu skargowym.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika bezspornie, że powodem jego wydania była treść art. 454 § 1 k.p.k. Sąd nie tylko określił stosowną rubrykę w formularzu uzasadnienia (sekcja 5.3.1.4.1.), ale również w swojej argumentacji wprost stwierdził, że w sprawie doszło do niezasadnego uniewinnienia oskarżonego, ponieważ prawidłowo oceniony materiał dowodowy wskazuje „na sprawstwo oraz winę oskarżonego A. N.”. Warto zwrócić uwagę, że według Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest kompletny i nie wymaga uzupełnienia. Z tego powodu Sąd nie podzielił pierwszego zarzutu z apelacji prokuratora wskazującego na obrazę art. 167 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. Wada wyroku Sądu pierwszej instancji sprowadzała się zatem do nieprawidłowej oceny zgromadzonych dowodów. Lektura uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego wskazuje, że Sąd ten samodzielnie ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym dokumenty, wyjaśnienia oskarżonego i zeznania świadków i uznał, że oskarżony jest sprawcą zarzucanego mu czynu, a jego zachowanie było zawinione. Zestawiając to ze wskazaniem na przepis art. 454 § 1 k.p.k., jako przyczyny uchylenia wyroku Sądu Rejonowego, jest oczywiste, że zdaniem Sądu odwoławczego oskarżonego należy skazać, czego jednak sam nie mógł uczynić. Zaskakiwać może w tej sytuacji ten fragment zarzutu skargi, w którym podkreśla się brak pewności Sądu, co do potrzeby skazania oskarżonego. Tezie tej przeczy zarówno przytoczony fragment uzasadnienia, jak i obszerny wywód związany z oceną dowodów, prowadzący do ustalenia sprawstwa i winy oskarżonego. Stanowiska tego nie może uzasadniać także przywoływany w skardze adresowany do Sądu Rejonowego fragment wskazań co do dalszego postępowania (sekcja 5.3.2.). Zalecenia ponownej oceny materiału dowodowego pozostającej w zgodzie z art. 7 k.p.k., uwzględnienia okoliczności korzystnych i niekorzystnych dla oskarżonego, a następnie

poczynienia prawidłowych ustaleń faktycznych, nie są – jak sugeruje skarżący – przejawem niepewności Sądu odwoławczego co do potrzeby skazania oskarżonego, lecz odpowiadają treści art. 442 § 3 k.p.k. Przepis ten stanowi, że zapatrywania prawne i wskazania sądu odwoławczego co do dalszego postępowania są wiążące dla sądu, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. Wskazania sądu odwoławczego co do dalszego postępowania mogą dotyczyć wyłącznie dowodów i innych czynności, które powinny być przeprowadzone, lub okoliczności, które należy wyjaśnić. Wskazania sądu odwoławczego nie mogą dotyczyć sposobu oceny poszczególnych dowodów. Jasne jest więc, że Sąd odwoławczy nie mógł w realiach tej sprawy nakazać Sądowi Rejonowemu skazanie oskarżonego, które poprzedzone zostałoby niekorzystną dla oskarżonego oceną dowodów i równie niekorzystnymi ustaleniami faktycznymi. Takie zapatrywania byłyby sprzeczne z prawem i nie byłyby wiążące. Uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na treść art. 454 § 1 k.p.k. nie oznacza przecież, że sąd, któremu sprawę przekazano musi dokonać zaprezentowanej przez Sąd odwoławczy oceny dowodów i w konsekwencji oskarżonego skazać.

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

(r.g.)